

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ РЕЄСТРОВАНИХ ПАРТНЕРСТВ В УКРАЇНІ

РУМПА Яна Сергіївна - аспірантка кафедри цивільного та трудового права ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ORCID: 0000-0003-1269-1112

УДК 437.61(477)

DOI 10.32782/NP.2023.2.19

Наукова стаття висвітлює перспективи запровадження правового інституту реєстрованих партнерств в Україні, а також досвід правового регулювання офіційно визнаних одностатевих відносин. Автор аналізує міжнародно-правовий досвід запровадження правового інституту реєстрованих партнерств.

Метою статті є формулювання визначення зареєстрованого партнерства, а також фактичних шлюбних відносин, розкрити позиції науковців щодо можливості запровадження зазначених явищ на практиці, а також зробити порівняльний аналіз з країнами-членами ЄС.

Автор приходить до висновку, що сформована в Україні модель правового регулювання сімейних відносин не відповідає положенням міжнародного законодавства, а також практики ЄСПЛ. Суперечність положень внутрішнього національного законодавства у зазначеній сфері є причиною систематичних порушень законних прав та інтересів громадян України. Тож запровадження в нашій державі правового інституту реєстрованих партнерств, шляхом внесення змін до ст. 51 Конституції України та ст. 21 Сімейного кодексу України, є необхідністю для одностатевих та різностатевих пар з огляду на недосконалість нормативного регулювання відносин між особами, що проживають однією сім'єю без офіційної реєстрації шлюбу, а також зможе вирішити проблему дискримінації одностатевих партнерів.

Ключові слова: права людини, цивільне партнерство, інформаційні фактори, фактичні шлюбні відносини, одностатеві шлюби, захист, сімейні правовідносини.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

З активізацією євроінтеграційних процесів проблема визначення шлюбних або сімейних відносин, заснованих на відмінних від офіційного шлюбу, підставах, набуває особливої актуальності. Л. Фергісон (*Ferguson, Lucinda. (2016)*) визначив три основні сфери, які вимагають особливої уваги з точки зору гармонізації законодавства ЄС, та зазначив, що однією з них є створення європейської моделі сімейного союзу, яка не ґрунтується на шлюбі (перші два - це питання, пов'язані з розлученням та аліментами, та низка питань, пов'язаних із батьківською відповідальністю).

Слід зазначити, що причини вибору партнера для створення сім'ї та організації відносин між чоловіком і дружиною залежать від національного законодавства. В одному випадку законодавство може бути «дискримінаційним» щодо осіб, які перебувають у зареєстрованому шлюбі, в іншому випадку – навпаки. [2] Так, шлюбні відносини можуть бути вигідними або не вигідними у сфері оподаткування, формально самотні батьки можуть отримати певні пільги або виплати тощо. Отже, інші галузі законодавства, включаючи податкове, трудове законодавство та законодавство про соціальне забезпечення, можуть впливати на причини, за якими партнер вирішує створити сім'ю та обрати її тип.

Незважаючи на очевидний консервативний напрям правового регулювання сімейних правовідносин, особливо шлюбних правовідносин, сьогодні ми відслідковуємо процеси активної трансформації традиційної сім'ї, а також підходів до розуміння підстав її створення. У науковому середовищі все частіше предметом обговорення стають різні види так званої «альтернативної поведінки в сімейних відносинах», до яких Л. Фергісон (*Ferguson, Lucinda. (2016)*) відносить відкриті, повторні, періодичні та інші види шлюбів [2]. Проте необхідно одразу зазначити, що не всі альтернативні види шлюбу підлягають правовому регулюванню. Наприклад, гостьовий або відкритий шлюб є предметом дослідження психології або соціології. З точки зору юриспруденції? найпоширенішою проблемою є проживання в сім'ї жінки та чоловіка без реєстрації шлюбу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділено не вирішені раніше частини загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття

Основна частина робіт, які відіграють важливу роль у формуванні теоретико-методологічної бази дослідження цієї проблеми, це праці зарубіжних авторів. Серед найбільш відомих авторів слід особливо відзначити Ferguson, Lucinda, Y. Donders, Pardavi, M., Bendall, C. & Harding, R., J. Bradley, M. F. Chou, M. Mann, G. Church, Ting-Fang Chin. В їхніх роботах розкриваються фундаментальні основи дослідження правового інституту реєстрованих партнерств, його різні аспекти, надається детальна характеристика механізмів його застосування в різних сферах життя суспільства, а також обґрунтовуються можливі позитивні і негативні впливи реалізованої державної політики у сфері забезпечення сімейних прав людини і громадянина.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Автор ставить за мету сформулювати визначення зареєстрованого партнерства, а також фактичних шлюбних відносин, роз-

крити позиції науковців щодо можливості запровадження зазначених явищ на практиці, а також зробити порівняльний аналіз з країнами-членами ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Сімейні правовідносини регламентуються Конституцією України, Сімейним кодексом України та іншими актами сімейного законодавства. Конституція України як Основний Закон держави регламентує питання ієрархії актів сімейного законодавства (ст. ст. 8 і 9), декларує принципи рівності, в тому числі за ознакою віку та статі (ст. 24), у тому числі щодо іноземців та осіб без громадянства (ст. 26), встановлює заборону втручання у сімейне життя (ст. 32), регламентує фундаментальні засади шлюбу, встановлює права та обов'язки батьків та дітей, а також правові засади державної підтримки сім'ї, материнства, батьківства та дитинства (ст. 51), рівність подружжя (ст. 51) дітей (ст. 52), передбачає можливість судового захисту сімейних прав та обов'язків (ст. 55), відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень (ст. 56), а також порядок врегулювання питань шлюбу, сім'ї, охорони материнства, батьківства, дитинства виключно законами (ст. 92). [1]

Відповідно до статті 21 Кодексу, шлюб - це сімейний союз жінки та чоловіка. Частина 2 статті 3 України визначає поняття сім'ї, яка складається з людей, які проживають разом, мають спільний побут та інтереси, а також взаємні права та обов'язки. Відповідно до положень ч. 4 статті 3 СК України, сім'я створюється на підставі шлюбу, усиновлення, кровного споріднення, а також на інших підставах, не заборонених законом, які не суперечать моральним засадам суспільства. Сімейний кодекс передбачає досить широке тлумачення поняття «сім'я» та обмежене тлумачення поняття «шлюб». Тому теоре-

тично проживання двох осіб (незалежно від статі) може розглядатися як сім'я відповідно до положень Кодексу. [3]

Так, статтями 74, 211 Сімейного кодексу України певною мірою врегульовано майнові правовідносини між чоловіком та жінкою, які проживають однією сім'єю, проте без реєстрації шлюбу. Кодекс визначає умови визнання такого союзу легітимним: співмешканці не перебувають в зареєстрованому шлюбі між собою, а також з іншими особами; мають спільне майно, проживають спільно протягом останніх п'яти років, фактичні сімейні відносини можуть бути підтверджені показами свідків або іншими доказами.

Не врегульовані та не передбачені законодавством взагалі «фактичні шлюбні відносини», а також інші форми виникнення майнових та особистих немайнових прав у осіб, що не перебувають в офіційно зареєстрованому шлюбі.

З огляду на практику держав-членів ЄС й інших західноєвропейських країн з цього питання, для України, яка обрала курс на євроінтеграцію, нормативне врегулювання майнових відносин, відносин усиновлення та взаємного утримання між особами, які не перебувають у зареєстрованому шлюбі - є не лише актуальним, а й обов'язковим.

Так, у 2016 році громадськими організаціями було розроблено проєкт Закону «Про сімейне партнерство», де пропонується внесення зміни до Сімейного кодексу України та Закону України «Про міжнародне приватне право». [4; с. 83]

У тому ж році до Верховної Ради України було внесено законопроєкт «Про цивільне партнерство в Україні». Законопроєкт було направлено до Міністерства юстиції України для проведення експертизи, там він і залишився, не пройшовши експертизу.

Метою цього законопроєкту «Про цивільне партнерство в Україні» стало формування інституту зареєстрованого цивільного партнерства як союзу «двох осіб» (незалежно від статі), побудова цивільного партнерства на паритетних засадах, захист майнових та особистих немайнових інтересів партнерів. Цивільне партнерство визначено як союз осіб, що спільно проживають, мають взаємні права та обов'язки, пов'язані

спільним побутом, та уклали відповідний договір у встановленому законодавством порядку, проєкт Закону також передбачає реєстрацію цивільного партнерства нотаріусом.

Відповідно до положень законопроєкту «Про цивільне партнерство в Україні», інститут реєстрованого цивільного партнерства надає наступні права: можливість офіційно зареєструвати відносини із своєю близькою людиною; права мати спільну сумісну власність (рухоме та нерухоме майно); право визначати у договірному порядку право на фінансове утримання одне одного; право на відвідування свого партнера в медичних установах, отримати інформацію про медичний стан, доглядати, а також розпоряджатися тілом партнера після смерті; отримати юридично значимий статус «член сім'ї»; право спадкування та можливість залишати у спадок спільне майно; право відмовитися від свідчення проти свого партнера в суді; право на спільне користування житлом; право на пільги та аліменти та інші права [5; с. 14].

На сьогодні громадські організації шляхом проведення консультацій з громадськістю у межах X Національної ЛГБТ-конференції «Країна рівних можливостей для всіх» співпрацюють з Українською Гельсінською спілкою з прав людини над концепцією правового регулювання реєстрованих партнерств.

Мета концепції полягає у визнанні реєстрованих партнерств формою сімейного союзу; визначити, що під реєстрованим партнерством розуміють добровільний союз двох осіб, незалежно від статі, які проживають разом з метою підтримки один одного, що зареєстрований в органах державної реєстрації актів цивільного стану.

13.03.2023 року у Верховній Раді України зареєстровано законопроєкт №9103 «Про інститут реєстрованих партнерств», який на теперішній час скеровано на розгляд профільного комітету. Законопроєкт № 9103 передбачає створення в Україні інституту реєстрованих партнерств для одностатевих і різностатевих пар та надання партнерам статусу близьких родичів, членів сім'ї першого ступеня спорідненості [18].

У Пояснювальній записці до законопроекту № 9103 автори зазначають, що з огляду на те, що інститут шлюбу в суспільстві стійко асоціюється з релігією, реєстроване партнерство є альтернативою для тих різностатевих пар, які не представляють жодного релігійного вірування або ж не бажають укладати саме шлюб з якихось причин. Перевагою партнерства також є більш швидка процедура реєстрації та спрощений порядок розірвання. [19]

Під час розгляду справи «Оліярі проти Італії» у 2015 р. ЄСПЛ наголосив, що «одностатеві партнери так само, як і різностатеві партнери, здатні вступати в віддані, стабільні, відносини і що вони перебувають у ситуації, подібній до різностатевої пари щодо потреби в юридичному захисті та визнанні їхніх відносин», та вирішив, що відмова органів державної влади від впровадження будь-яких правових форм визнання зазначених відносин порушує положення статті 8 ЄКПЛ. [6]

Так, у статті 8 встановлено, що кожен має право на повагу до його сімейного і приватного життя, а також до свого житла і кореспонденції. Обмеження цього права, на думку С. Буцели, можливі лише в тому випадку, коли втручання здійснюється відповідно до закону і є необхідним у громадянському суспільстві в інтересах громадської та національної безпеки, а також економічного добробуту країни, задля запобігання правопорушенням чи злочинам, для захисту моралі чи здоров'я або для захисту прав і свобод інших громадян [7; с. 119]. Страсбурзька практика у справах щодо справедливості обмеження прав особи свідчить, що обмеження повинні бути дійсно необхідними, тобто зумовленими вимогами національної безпеки та реалізацією органами державної влади своїх функцій у сфері захисту прав громадян. Крім того, у випадку виникнення сумніву щодо легітимності та справедливості таких обмежень, держава має довести необхідність їх застосування перед ЄСПЛ [8].

Зважаючи на це, суд розтлумачив статтю 8 Конвенції таким чином, що заборона укладати та реєструвати одностатеві шлюби є обмеженням прав людини, яке жодним чином не створює загрози для підтримки без-

печного стану держави та її громадян. То ж, на думку ЄСПЛ, одностатеві пари повинні отримати право і можливість офіційно зареєструвати свої відносини без будь-яких обмежень, проте це аж ніяк не залежить від морального чи тим паче фінансового стану та державного устрою. У 2016 р. парламент Італії починає розгляд законопроекту про реєстроване партнерства одностатевих пар, який планували ухвалити у тому ж році. 11 травня 2016 року нижня палата парламенту Італії підтримала закон, відповідно до якого у країні одностатеві шлюби отримали правове визнання.

Розглядаючи зазначені вище справи Європейського суду з прав людини щодо одностатевих пар, можна зробити висновок, що практика Європейського суду стверджує, що жодна форма визнання одностатевих пар у національному законодавстві не є порушенням національних зобов'язань за Європейською конвенцією з прав людини.

Наразі Європейський суд з прав людини прийняв до розгляду три заяви представників української ЛГБТ-спільноти. При цьому, дві з цих заяв пов'язані з неможливістю офіційного укладання офіційного шлюбу, тобто по суті є схожими із справою «Оліярі проти Італії». Третя заява подана активістом спільноти ЛГБТ, через те що його не прийняли до складу політичної партії.

Відповідно до ст. 17 Закону «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» судді повинні використовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини як джерело права. Відповідно до цього ж закону державні органи повинні реагувати на правові прецеденти ЄСПЛ, включаючи вжиття певних заходів загального характеру. До них належать - внесення змін до чинного законодавства з метою усунення системних проблем та їх першопричин, виявлених у Страсбурзі (ч.2 ст.13 Закону). [10] Тому, розглядаючи практику Європейського суду з прав людини з цього питання, перемога ЛГБТ-спільноти цілком можлива.

20 червня 2022 року Україною було ратифіковано Стамбульську Конвенцію, шля-

хом ухвалення Закону України №2319-ІХ «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами». Пункт 4 Закону №2319-ІХ наголошує на тому, що жодне положення ратифікованої Конвенції не зобов'язує Україну вносити зміни до Конституції України, Сімейного кодексу України та інших законів щодо інституту шлюбу [17].

Може складатися враження, що інститут зареєстрованих партнерств є лише можливістю правового визнання одностатевих сімейних відносин, проте статистика укладених реєстрованих партнерств свідчить, що вони становлять кілька відсотків від загальної кількості укладених за певний проміжок часу, шлюбів у цій країні, що приблизно відповідає загальній кількості гомосексуалів у суспільстві.

На перший погляд, як зазначає В Чан (*Chan, W. (2013)*) зареєстроване цивільне партнерство надає співмешканцям ті самі права, що й «шлюб», як це визначено законом, але між ними існує багато відмінностей.

Положеннями ст. 51 Конституції України передбачено, що «шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї» [1]. Стаття 21 Сімейного кодексу визначає шлюб як «сімейний союз чоловіка та жінки», який фактично запобігає укладенню шлюбів однієї статі. Разом з тим, Сімейний кодекс визнає фактичні сімейні відносини навіть між різностатевими співмешканцями, що не перебувають у шлюбі; ст. 74 визначає «Право на спільне майно жінки та чоловіка, що проживають однією сім'єю, проте не перебувають у зареєстрованому шлюбі між собою чи в будь-якому іншому шлюбі» стаття визначає також, що «майно, набуте особами за час проживання однією сім'єю, належить їм на основі права спільної сумісної власності», що прирівнює їх до законного подружжя; ст. 91 передбачає «Право на утримання чоловіка та жінки, які не перебувають у зареєстрованому шлюбі між собою» і зрівнює в правах таких фактичних сімейних партнерів та законні подружжя щодо права на утримання у разі непрацездатності [3].

Водночас Сімейний кодекс регулює, зокрема, такі форми сімейних відносин як право подружжя на материнство та батьківство; право на усиновлення дітей (однією особою або спільно подружжям); право на зміну прізвища після реєстрації шлюбу; право на спільне та індивідуальне майно подружжя; право на утримання; права та обов'язки батьків щодо дітей та дітей щодо батьків тощо.

Хоча в багатьох законах України наявні чисельні згадки про «членів сім'ї» або «близьких родичів», у вітчизняному законодавстві єдиного визначення цих понять не існує. У рішенні Конституційного Суду України №5-рп/99 від 03.06.1999 року [13] зазначено, що, «визначаючи поняття «член сім'ї», КС України враховує об'єктивні відмінності його тлумачення залежно від сфери правових відносин». Під час офіційного тлумачення терміна «член сім'ї військовослужбовця та працівника поліції», Конституційний Суд України застосовує аналогію права та визначає, що до членів сім'ї першої групи відносяться чоловік та дружина, а також діти та батьки, а до другої групи належать інші особи, що постійно проживають та ведуть спільне з ними господарство.

Крім прав і обов'язків, передбачених Сімейним кодексом, в українському законодавстві є значна кількість положень, що регламентують статус подружжя, членів сім'ї та близьких родичів, вони містяться в інших законодавчих актах:

- соціально-економічна сфера – соціальна допомога сім'ям, пільгові банківські кредити (наприклад, іпотека для молодих сімей), пенсія, а також відшкодування в результаті втрати годувальника тощо;
- спадкування без заповіту та обов'язкова частка спадщини;
- сфера охорони здоров'я - право допуску до близького родича в медичному закладі;
- зайнятість – право дружин та чоловіків - військовослужбовців на відпустку у зручний час, право на відпустку для догляду за хворим родичем;
- представництво законних інтересів та право на відмову від показів щодо близьких

родичів у судових і правоохоронних органах;

- встановлення спрощеного порядку імміграції та одержання громадянства для особи, які перебуває у шлюбі з громадянином України.

Через відсутність будь-якої форми юридичного визнання одностатеві пари та незареєстровані одностатеві пари або повністю позбавлені цих прав, або реалізація занадто складна, щоб мати практичне значення.

Правовий інститут реєстрованих партнерств, як зазначає П. Жук (*Piotr Żuk, Paweł Żuk. (2020)*) призначений для тих пар, які не можуть або не хочуть укласти шлюб [14].

Різниця полягає в тому, що шлюб забезпечує право спільного усиновлення, тоді як зареєстровані партнерства цього не передбачають. Шлюб апіорі вважається довичним, оскільки це його історична філософія, тоді як партнерство безстрокове, залежно від життєвих обставин, які невідомі наперед [15].

Інформація про шлюб особи є загальнодоступною, а інформація про перебування в цивільному партнерстві конфіденційна, особа повідомляє про цей факт лише тоді, коли і де це потрібно. Шлюб органічно і традиційно пов'язаний з багатьма релігійними обрядами (вінчання) та народними традиціями (весілля), але партнерські відносини не пов'язані. Шлюб дає право особі на спільне прізвище, партнерство такого права не дає. Однак обидві форми сімейних відносин мають важливе символічне значення для людей, що в них перебувають.

Реєстроване партнерство є певною проміжною формою між неформальним сімейним співжиттям і шлюбом.

Розробники законопроектів про реєстровані партнерства вважають, що партнерство в Україні може стати більш досконалою формою регуляції сімейно-партнерських відносин, аніж шлюб, тому що державне регулювання шлюбу сформувалося з дуже давніх часів, з того часу в нашому житті відбулося багато змін, у той час коли реєстровані партнерства — це новий прогресивний інститут, а відповідно — може бути адаптованим до потреб сучасної людини відповідно до особливостей сімейного життя нашого часу.

Інститут реєстрованих партнерств, з позиції Л. Петерсон (*Laura L. Paterson, Georgina Turner. (2020)*) також дозволяє уникнути конфліктів на релігійному ґрунті або принаймні знизити високий градус непорозуміння, оскільки, на відміну від офіційного шлюбу, не має жодної точки перетину з регуляцією, шляхом застосування норм церковного канонічного права. [16]

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших досліджень у цьому напрямі

Загалом, можна побачити, що сьогодні в Україні існує великий розрив у сімейному праві, тобто закон не передбачає сімейних відносин, крім шлюбу, і їх відносини не реєструються у встановленому законом порядку. Таким чином, Сімейний кодекс України декларує можливість проживання двох осіб однією сім'єю без офіційної реєстрації шлюбу, однак законом не передбачено для таких осіб обов'язку щодо дотримання більшості вимог, які визначені для вступу в подібні відносини, як це встановлено для осіб, які мають намір зареєструвати шлюб, існує ряд позитивних і негативних матеріальних факторів: виникнення майнових прав та обов'язків подружжя, за винятком належності до осіб різної статі та відмови від перебування у зареєстрованому офіційному шлюбі.

З чого випливає, що сформована в Україні модель правового регулювання сімейних відносин не відповідає положенням міжнародного законодавства, а також практики ЄСПЛ. Суперечність положень внутрішнього національного законодавства у зазначеній сфері є причиною систематичних порушень законних прав та інтересів громадян України. Ратифікація Стамбульської конвенції Законом № 2319-ІХ є певним кроком вперед для приведення українського законодавства у відповідність до положень міжнародного законодавства, однак недостатнім, оскільки не передбачаються зміни в чинне законодавство в частині інституту шлюбу. Тож запровадження в нашій державі правового інституту реєстрованих партнерств, шляхом прийняття Проекту Закону України «Про інститут реєстрованих партнерств» № 9103

від 13.03.2023 року та внесення змін до ряду законодавчих актів, є необхідністю для одностатевих та різностатевих пар з огляду на недосконалість нормативного регулювання відносин між особами, що проживають однією сім'єю без офіційної реєстрації шлюбу, а також зможе вирішити проблему дискримінації одностатевих партнерів.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.- Ст. 141.
2. Ferguson, Lucinda. (2016). The Curious Case of Civil Partnership: The Extension of Marriage to Same-Sex Couples and the Status-Altering Consequences of a Wait-and-See Approach. *Child and Family Law Quarterly*.
3. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (Дата звернення: 03.06.2021).
4. Григор'єва А. Фактичні шлюбні відносини: особливості правового регулювання в Україні та інших державах. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2014. № 5. С. 83–89.
5. Ромовська З. В. Україна творить європейське сімейне право. *Право України*. 2013. № 10. С. 14.
6. Davies, Paula & Basuita, Paven. (2017). Marriage and civil partnership. 10.1057/978-1-137-57552-4_2.
7. Ревуцька І. Е., Булеца С. Б. «Інші» підстави створення сім'ї. *Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту*. 2016. Випуск 6. Т. 1.- С. 119.
8. Bendall, C. & Harding, R.. (2018). Heteronormativity in dissolution proceedings: Exploring the impact of recourse to legal advice in same-sex relationship breakdown. URL: <https://www.researchgate.net/publication/326684544>(Дата звернення: 02.06.2021).
9. Draghici, C. (2017). Equal Marriage, Unequal Civil Partnership: A Bizarre Case of Discrimination in Europe. *Child and Family Law Quarterly*, 313
10. «Провиконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Закон України від 23 лютого 2006 року N 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>(Дата звернення: 02.06.2021).
11. Chan, W. (2013). Cohabitation, civil partnership, marriage and the equal sharing principle. *Legal Studies*, 33(1), 46-65. doi:10.1111/j.1748-121X.2012.00246.x
12. Carol S. Walther, Stephanie D. Jones, Corrine M. Wickens, Rodrigo Martinez. (2021) “The Numbers Are Eye Popping”: Statistical Consciousness as a Discursive Tool to Monitor Same-Sex Demography. *Social Currents* 92, 232949652098385.
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Служби безпеки України, щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї») від 3 червня 1999 року Справа N 1-8/99 N 5-рп/99 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-99#Text> (Дата звернення: 29.05.2021).
14. Piotr Żuk, Paweł Żuk. (2020) ‘Murderers of the unborn’ and ‘sexual degenerates’: analysis of the ‘anti-gender’ discourse of the Catholic Church and the nationalist right in Poland. *Critical Discourse Studies* 17:5, 566-588.
15. Ting-Fang Chin. (2020) Addressing heteronormativity: Gendered familial appellations as an issue in the same-sex marriage debate in Taiwan. *Sexualities* 23:7, 1080-1096.
16. Laura L. Paterson, Georgina Turner. (2020) Approaches to discourses of marriage. *Critical Discourse Studies* 17:2, 133-137.
17. «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами»: Закон України від 22 червня 2022 року №2319-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#Text> (Дата звернення: 01.11.2022).
18. «Про інститут реєстрованих партнерств»: Проект Закону України від 13 березня 2023 року №9103 URL: <https://itd.rada.gov.ua/>

gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1681894 (Дата звернення: 13.03.2023 року).

19. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про інститут реєстрованих партнерств від 13 березня 2023 року URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1681896> (Дата звернення: 13.03.2023 року).

INTRODUCTION OF THE LEGAL INSTITUTION OF REGISTERED PARTNERSHIPS IN UKRAINE

The article highlights the prospects of introducing the legal institution of registered partnerships in Ukraine, as well as the experience of legal regulation of officially recognized same-sex relationships. The author analyzes the international legal experience of introducing the legal institution of registered partnerships.

The purpose of the article is to formulate the definition of registered partnership and actual marriage, to reveal the positions of scholars on the possibility of introducing these phenomena

in practice, and to make a comparative analysis with the EU member states.

The author comes to the conclusion that the current model of legal regulation of family relations in Ukraine does not comply with the provisions of international law and the case law of the ECHR. The contradiction of the provisions of domestic national legislation in this area causes systematic violations of the legitimate rights and interests of Ukrainian citizens. Therefore, the introduction of the legal institution of registered partnerships in our country, by amending Article 51 of the Constitution of Ukraine and Article 21 of the Family Code of Ukraine, is a necessity for same-sex and different-sex couples, given the imperfection of the regulatory framework for relations between persons living in the same family without official marriage registration, and will also be able to solve the problem of discrimination against same-sex partners.

Keywords: human rights, civil partnership, information factors, de facto marriage, same-sex marriage, protection, family legal relations.